

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Α΄

ΘΕΜΑ: Διευκρινίσεις για τη φορολογική μεταχείριση της υπεραξίας που προκύπτει από τη μεταβίβαση μετοχών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά στην περίπτωση που έχουν μεσολαβήσει εταιρικές πράξεις διάσπασης (stock split) ή συνένωσης (reverse stock split) μετοχών, καθώς και για την εφαρμογή του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 42 του ν.4172/2013 (Α΄167), όπως αυτά προστέθηκαν με το άρθρο 28 του ν.5024/2023 (Α΄41)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Α) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Η εγκύκλιος αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 42 του ν.4172/2013 (Α΄167).

Β) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Με την εγκύκλιο παρέχονται διευκρινίσεις για τη φορολογική μεταχείριση της υπεραξίας που προκύπτει από τη μεταβίβαση μετοχών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά στην περίπτωση που έχουν μεσολαβήσει εταιρικές πράξεις διάσπασης (stock split) ή συνένωσης (reverse stock split) μετοχών, καθώς και για την εφαρμογή του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 42 του ΚΦΕ τα οποία προστέθηκαν με το άρθρο 28 του ν.5024/2023 (Α΄ 41).

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εγκύκλιος αφορά σε φυσικά πρόσωπα που μεταβιβάζουν μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά, οι οποίες έχουν αποκτηθεί πριν την 01.01.2009 και έχουν μεσολαβήσει εταιρικές πράξεις

διάσπασης (stock split) ή συνένωσης (reverse stock split) μετοχών, καθώς και σε φυσικά πρόσωπα που εισφέρουν ημεδαπούς ή αλλοδαπούς τίτλους της παρ. 1 του άρθρου 42 του ΚΦΕ σε λήπτη που είναι ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και ο εισφέρων είναι ο μοναδικός μέτοχος ή εταίρος του λήπτη.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και κατόπιν ερωτημάτων που έχουν υποβληθεί στην υπηρεσία μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του ν.4172/2013 (ΚΦΕ) ορίζεται ότι κάθε εισόδημα που προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης, μεταξύ άλλων, μετοχών και άλλων κινητών αξιών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά, εφόσον ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό τουλάχιστον μισό τοις εκατό (0,5%), υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Ειδικά για τίτλους που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του ΚΦΕ έχουν εφαρμογή, εφόσον οι τίτλοι αυτοί έχουν αποκτηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2009 και εξής.

2. Περαιτέρω, με την εγκύκλιο ΠΟΛ.1032/2015, διευκρινίστηκε ότι ειδικά η υπεραξία που αποκτά φυσικό πρόσωπο από τη μεταβίβαση μετοχών και άλλων κινητών αξιών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά, που έχουν αποκτηθεί πριν την 1η Ιανουαρίου 2009, απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος, ανεξάρτητα του ποσοστού συμμετοχής του μεταβιβάζοντος στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Αντίθετα, για τίτλους που έχουν αποκτηθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 2009, η απαλλαγή από το φόρο υπεραξίας παρέχεται μόνον όταν ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό μικρότερο από μισό τοις εκατό (0,5%). Επίσης, με την ίδια εγκύκλιο διευκρινίστηκε ότι στην περίπτωση που μέτοχοι με ποσοστό 0,5% ή μεγαλύτερο του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας (κατά το χρόνο πώλησης), είχαν αποκτήσει μετοχές της εταιρείας αυτής τόσο πριν όσο και μετά την 1.1.2009, επί πωλήσεως αυτών, θα εφαρμόζεται η μέθοδος FIFO. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να ζητείται και να φυλάσσεται από το φυσικό πρόσωπο αντίστοιχη κατάσταση από τις χρηματιστηριακές εταιρείες, η οποία θα προσκομίζεται σε περίπτωση ελέγχου. Προκειμένου για τίτλους που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης συμπεριλαμβανομένης και

της Εναλλακτικής Αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών (π.χ. μετοχές, ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα), οι τιμές κτήσης και πώλησης καθορίζονται από τα δικαιολογητικά έγγραφα συναλλαγών που εκδίδουν οι χρηματιστηριακές εταιρείες, τα πιστωτικά ιδρύματα ή ο οιοσδήποτε φορέας που διακανονίζει τις συναλλαγές.

3. Διάσπαση μετοχών (stock split) είναι η εταιρική πράξη κατά την οποία οι υπάρχουσες μετοχές μιας εταιρείας διαιρούνται σε περισσότερες και μειώνεται η ονομαστική αξία τους αναλογικά ώστε να μην αλλάξει η συνολική αξία των μετοχών που κατέχει ο κάθε μέτοχος. Συνένωση μετοχών (reverse stock split) είναι η εταιρική πράξη κατά την οποία μειώνονται οι υπάρχουσες μετοχές μιας εταιρείας και αυξάνεται η ονομαστική αξία τους αναλογικά ώστε, επίσης, να μην αλλάξει η συνολική αξία των μετοχών που κατέχει ο κάθε μέτοχος. Κατά τις ανωτέρω εταιρικές πράξεις μεταβάλλεται ο αριθμός των μετοχών χωρίς ωστόσο να λαμβάνει χώρα μεταβολή του μετοχικού κεφαλαίου ή μεταβίβαση των τίτλων.

4. Κατόπιν των ανωτέρω, διευκρινίζεται ότι στις περιπτώσεις μετοχών που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης και έχουν αποκτηθεί από φυσικά πρόσωπα πριν από την 1η Ιανουαρίου 2009, οι διατάξεις του άρθρου 42 του ΚΦΕ δεν τυγχάνουν εφαρμογής κατά την μεταβίβασή τους, ακόμη και αν έχει μεσολαβήσει εν τω μεταξύ εταιρική πράξη διάσπασης ή συνένωσης των μετοχών αυτών, καθώς οι πράξεις αυτές δεν συνιστούν μεταβίβαση κατά την έννοια του άρθρου 42 του ΚΦΕ και ως εκ τούτου χρόνος κτήσης των μετοχών, για την εφαρμογή των υπόψη διατάξεων, εξακολουθεί να θεωρείται ο αρχικός χρόνος απόκτησής τους.

Σε περίπτωση που πριν την μεταβίβαση των εν λόγω μετοχών έχει πραγματοποιηθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 2009 και αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με αύξηση της ονομαστικής αξίας των μετοχών και δεδομένου ότι, σύμφωνα με την ΠΟΛ.1032/2015 εγκύκλιο, επί πωλήσεως τέτοιων μετοχών εφαρμόζεται η μέθοδος FIFO, διευκρινίζεται περαιτέρω ότι, η ως άνω απαλλαγή χορηγείται μόνο για την αξία των μετοχών που αντιστοιχεί στην αξία κτήσης τους πριν την 1η Ιανουαρίου 2009. Δηλαδή, για τον προσδιορισμό της υπεραξίας στις περιπτώσεις αυτές, από την αξία κτήσης θα αφαιρείται η αξία κτήσης των μετοχών πριν την 1^η Ιανουαρίου 2009

και από την αξία πώλησης θα αφαιρείται η αξία πώλησης που αναλογεί στην αξία κτήσης των μετοχών πριν την 1^η Ιανουαρίου 2009.

Παράδειγμα :

Φυσικό πρόσωπο κατέχει 1.000 μετοχές της εταιρείας Α οι οποίες διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών, τις οποίες είχε αποκτήσει πριν την 1^η Ιανουαρίου 2009 έναντι της ονομαστικής αξίας εκάστης 100 € και οι οποίες αντιστοιχούν στο 1 % του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας (συνεπώς η τιμή κτήσης στο παράδειγμα ισούται με την ονομαστική αξία των μετοχών). Το έτος 2015 η εταιρεία Α πραγματοποίησε διάσπαση των μετοχών της (stock split) και κάθε μετοχή των 100€ αντικαταστάθηκε από δύο μετοχές αξίας εκάστης 50€ και έτσι το φυσικό πρόσωπο έχει 2.000 μετοχές ονομαστικής αξίας 50€ εκάστης και με αξία κτήσης στο παράδειγμά μας 50€ έκαστη. Στη συνέχεια, η εταιρεία Α το 2020 πραγματοποίησε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (π.χ. με κεφαλαιοποίηση αποθεματικού από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο) με αύξηση της ονομαστικής αξίας κάθε μετοχής κατά 10 €. Το φυσικό πρόσωπο, το οποίο κατόπιν των ανωτέρω εταιρικών πράξεων, κατέχει πλέον 2.000 μετοχές της εταιρείας Α αξίας κτήσης εκάστης 60 €, το έτος 2024 μεταβιβάζει τις 1.800 από τις 2.000 μετοχές έναντι του ποσού των 100 € για εκάστη εξ' αυτών.

Προκύπτουν τα ακόλουθα δεδομένα για τις μεταβιβαζόμενες μετοχές :

Αξία κτήσης : $1.800 \times 60 \text{ €} = 108.000 \text{ €}$

Αξία πώλησης : $1.800 \times 100 \text{ €} = 180.000 \text{ €}$

Υπεραξία : $180.000 \text{ €} - 108.000 \text{ €} = 72.000 \text{ €}$

Αξία κτήσης πριν την 01.01.2009 : $1.800 \times 50 \text{ €} = 90.000 \text{ €}$

Αξία πώλησης που αναλογεί στην αξία κτήσης πριν την 01.01.2009 : $1.800 \times 100 \text{ €} \times 50/60$

= 150.000 €

Υπεραξία που φορολογείται : $(180.000 \text{ €} - 150.000 \text{ €}) - (108.000 \text{ €} - 90.000 \text{ €}) = 12.000 \text{ €}$

(ή $72.000 \times 18.000/108.000 = 12.000$)

Υπεραξία που απαλλάσσεται : $72.000 \text{ €} - 12.000 \text{ €} = 60.000 \text{ €}$

(ή $72.000 \times 90.000/108.000 = 60.000$)

5. Περαιτέρω με τις διατάξεις του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 42 του ΚΦΕ, όπως αυτά προστέθηκαν με το άρθρο 28 του ν.5024/2023 (Α'41) και ισχύουν σύμφωνα με το άρθρο 47 του ίδιου νόμου από την ημερομηνία δημοσίευσης του στην εφημερίδα της κυβερνήσεως, ήτοι από 24 Φεβρουαρίου 2023, ορίζεται ότι στην περίπτωση εισφοράς από φυσικό πρόσωπο ημεδαπών ή αλλοδαπών τίτλων της παρ. 1 του άρθρου 42 του ΚΦΕ σε λήπτη που είναι ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου του με αντάλλαγμα μετοχές ή εταιρικά μερίδια, ή μερίδες του λήπτη, ως τιμή πώλησης κατά την εισφορά λαμβάνεται η τιμή κτήσης των εισφερομένων τίτλων, υπό την προϋπόθεση ότι ο εισφέρων είναι ο μοναδικός μέτοχος ή εταίρος του λήπτη. Κατά τη μεταγενέστερη μεταβίβαση των μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, ή μερίδων που αποκτήθηκαν από τον εισφέροντα, ως τιμή κτήσης λαμβάνεται η αξία κτήσης των εισφερόμενων τίτλων. Για την εφαρμογή του τρίτου και του τέταρτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 42 του ΚΦΕ, ο λήπτης πρέπει να έχει ως αντικείμενο εργασιών την άσκηση εμπορικής, παραγωγικής, αγροτικής δραστηριότητας ή παροχής υπηρεσιών και να εδρεύει σε συνεργάσιμο στον φορολογικό τομέα κράτος.

6. Για την εφαρμογή των ανωτέρω, σε περίπτωση που η εισφορά τίτλων γίνεται με σκοπό την κάλυψη του αρχικού κεφαλαίου του λήπτη (νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας), οι εισφέροντες θα πρέπει να τηρούν στο αρχείο τους έγγραφα για τον ημεδαπό λήπτη από τα οποία να προκύπτει το αντικείμενο εργασιών του και η σχετική δήλωση της δραστηριότητάς του στο φορολογικό μητρώο της ΑΑΔΕ (καταστατικό, δήλωση έναρξης εργασιών). Για τους αλλοδαπούς λήπτες, οι εισφέροντες θα πρέπει να τηρούν στο αρχείο τους πιστοποιητικό από την αρμόδια για την τήρηση του εμπορικού μητρώου υπηρεσία της χώρας στην οποία εδρεύει ο λήπτης, από το οποίο να προκύπτει το αντικείμενο εργασιών του κατά το χρόνο της εισφοράς των τίτλων για την κάλυψη του αρχικού κεφαλαίου. Σε περίπτωση φορολογικού ελέγχου, καθώς και σε περιπτώσεις που η εισφορά τίτλων γίνεται με σκοπό την αύξηση κεφαλαίου, θα πρέπει

επιπλέον οι εισφέροντες να διατηρούν στο αρχείο τους και στοιχεία σχετικά με την άσκηση εμπορικής, παραγωγικής, αγροτικής δραστηριότητας ή παροχής υπηρεσιών από το λήπτη (π.χ. οικονομικές καταστάσεις, φορολογικές δηλώσεις, καταστάσεις προσωπικού κ.λπ.), χωρίς ωστόσο από τη διάταξη να τίθεται ως προϋπόθεση για την χορήγηση της απαλλαγής η πραγματοποίηση συγκεκριμένου ύψους κύκλου εργασιών.

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι τα μη συνεργάσιμα στον φορολογικό τομέα κράτη καθορίζονται κατ' έτος με την απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 65 του ΚΦΕ και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ενδεικτικά για το φορολογικό έτος 2022 εκδόθηκε η Α.1160/2023 (Β'6146)).

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ

ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ:

I. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Αποδέκτες πίνακα Γ' (εκτός του αριθμού 2 αυτού)
2. Διεύθυνση Στρατηγικής Τεχνολογιών Πληροφορικής (για ανάρτηση στην Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη)

II. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
3. Αποδέκτες πινάκων Α' (εκτός των αριθ. 2 και 3 αυτού), Β' (εκτός των αριθ. 1 και 2 αυτού), Ζ' (εκτός των αριθ. 2 και 6 αυτού), Η' (εκτός των αριθ. 4, 10 και 11 αυτού), ΙΒ', ΙΣΤ'
4. ΔΤΔ- Εγκεκριμένοι Οικονομικοί Φορείς

5. Επιχειρησιακή Διεύθυνση ΣΔΟΕ Αττικής και Επιχειρησιακή Δ/ση ΣΔΟΕ Μακεδονίας

6. Γραφείο κ. Γενικής Γραμματέως Φορολογικής Πολιτικής

7. Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίηση και Ελέγχων

III. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο του Διοικητή Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων

2. Γραφείο του Γενικού Δ/ντή Φορολογίας

3. Γραφεία κ.κ. Γενικών Δ/ντών

4. Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού, Μεταρρυθμιστικών Δράσεων και Επικοινωνίας

5. Δ/ση Νομικής Υποστήριξης

6. Δ/ση Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας - Τμήμα Α'